

Luomu Pohjoismaissa: tilastoja tuotannosta ja kulutuksesta sekä pohdintaa eroista, haasteista ja mahdollisuuksista

Tutkittua tietoa luomusta -luento

17.11.2015

Pirjo Siiskonen

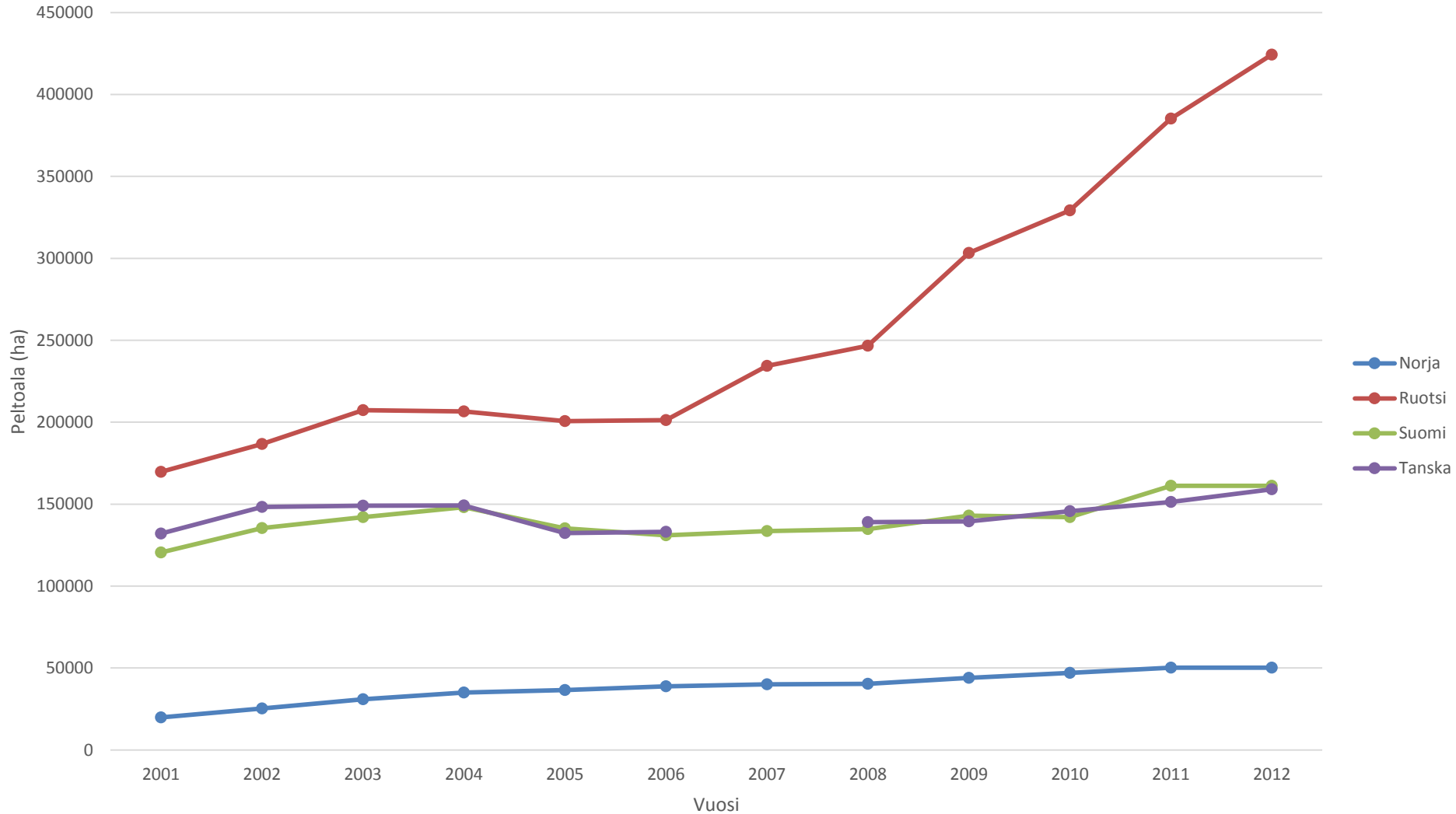
Sisältö

1. Yleistilanne tuotannossa ja kulutuksessa Pohjoismaissa
2. Kansallisia piirteitä, maiden välistä vertailua
3. Haasteita ja mahdollisuuksia Pohjoismaissa

Northern European Countries and Field Area in Organic Production (Source: Eurostat 2014)

Pohjoismaiden luomupeltoalan kehitys 2001 - 2012

Väestö, bruttokansantuote ja luomun kulutus, sertifioitujen luomutuottajien määrä, luomupeltoala sekä sen osuus koko peltoalasta Pohjoismaissa 2012

(Source: Löes, Anne-Kristin & al, 2015)

Country	Population, mill.	GDP/capita 1000 Euros 2012	Organic consumption, % of retail sales	Nr of certified organic producers	Certified organic farmland, thousand ha	Certified land, % of total
SWEDEN	9,3	35,6	3,9	5601	478	15,6
FINLAND	5,4	31,9	1,6	4322	198	8,7
DENMARK	5,5	32,7	7,6	2651	195	7,4
NORWAY	4,9	47,2	1,2	2590	55	5,1

Kansalliset luomutuotannon ja kulutuksen (julkiset ruokapalvelut) tavoitteet, luomun tukioorganisaatiot ja luomututkimuksen koordinaattorit (Löes & al, 2015)

Country	Pub- lishing year of the latest Natio- nal Action Plan	Target for organic farm- land %/ year	Target for organic consump- tion, %/year In Public Sector	Organization(s) promoting organic food production	Coordinating body for organic reseach
SWEDEN	2012	20/2013	25/2010	Organic Sweden KRAV Ekologiska Lantbrukarna	EPOK, Swedish University of Agricultural Sciences (SLU)
FINLAND	2012	20/2020	10/2015 20/2020	Pro Luomu Luomuliitto	Finnish Organic Research Institute (FORI)
DENMARK	2015	11/2020	60/2020 (2013)	Organic Denmark Ökologisk Landförening	International Centre for Research in Organic Food Systems (ICROFS)
NORWAY	2009	15/2020	15/2020	Oikos - Organic Norway	Bioforsk Organic Food and Farming, Norsök 2016-

Luomutarkastus Pohjoismaissa

- **Tanska**
NaturErhvervstyrelsen (produksjon)
Födevarestyrelsen (prosessering og omsetning)
- **Norja**
Mattilsynet – Debio
- **Ruotsi**
Kiwa Sverige
KRAV
- **Suomi**
Evira ja ELY-keskukset

Pohjoismaiset luomumerkit: EU-maat

EU Organic logo, "Euro-leaf"

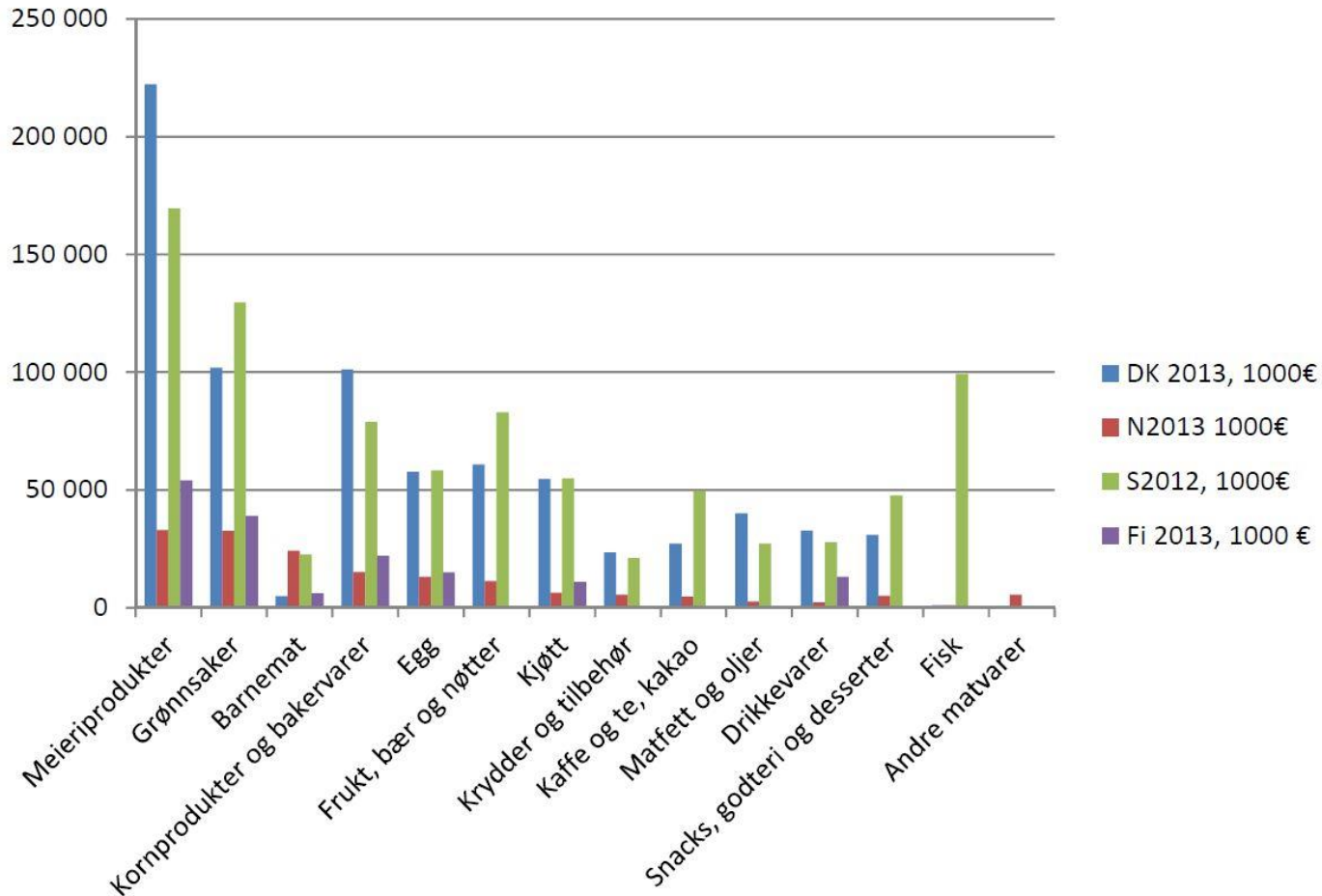
Kansalliset luomumerkit muissa Pohjoismaissa

- Ruotsin luomumerkki
- Norjan luomumerkki
- Tanskan luomumerkki

Luomuruoan markkina-arvo Pohjoismaissa 2013

(Source: Solemdal, L, Friis Pedersen, S., 2014, 7)

Luomutuotteiden osuus maitotaloustuotteiden koko myynnistä 2014

(Source: Nnenna Liljeroos, 2015)

Country	%
DENMARK	24 %
SWEDEN	12 %
FINLAND	2,8 %
NORWAY	2,6 %

Source: Promar Estimates, Datamonitor

Kansallisia piirteitä luomutuotannossa ja -kulutuksessa: Tanska

(Sources: Löes, A-K & al 2015, Solemdal&Friis Pedersen 2014, Wistrand, H.,2015)

- Luomutuotteiden markkinaosuus 8%
- Markkinaosuudellaan maailman kärkisijoilla
- Kuluttajat tuntevat hyvin luomutuotemerkit
- Terveystietoisuus vahvaa, arvostetaan kestävyyttä ja ruoan alkuperää
- Poliitikot olleet aktiivisesti mukana kehittämässä julkisia ruokapalveluita
- Markkinoilta puuttuu: hedelmiä, vihanneksia, lihaa
- Paljon luomutuontia
- Uusi hallitus perui kesällä 2015 asetetun peltoalan kasvattamistavoitteen

Kansallisia piirteitä luomutuotannossa ja -kulutuksessa: Ruotsi

(Sources: Löes, A-K & al 2015, Solemdal&Friis Pedersen 2014, Wistrand, H.,2015)

- Luomukulutuksen osuus 6% markkinoista
- Kasvu voimakasta: tammi-kesäkuu 2015 kasvu 50% (arvio 8% v. 2015)
- Ruokaskandaalit 2013 kulutusksynnän vauhdittajina
- Tuotevalikoima laaja
- Kansalliset tavoitteet arvioidaan ja asetetaan vielä v. 2015
- Eniten peltoa luomutuotannossa Pohjoismaissa, 15% 2014, arvio 2015 17%

Kansallisia piirteitä luomutuotannossa ja -kulutuksessa: Norja

(Sources: Löes, A-K & al 2015, Solemdal&Friis Pederssen 2014, Wistrand, H.,2015)

- Luomun osuus ruokamarkkinoista: 1.2%
- Luomulla ei ole vahvaa poliittista tukea (Konservatiivihallitus 2013)
- Luomumerkkejä ei tunneta hyvin
- Korkea kansantulo ei vaikuta luomukysyntään
- Viimeisin luomun kehittämisohjelma julkaistiin vuonna 2009
- Peltoalalla mitattuna Norja on Pohjoismaista peränpitäjä

Kansallisia piirteitä luomutuotannossa ja -kulutuksessa: Suomi

- Luomun osuus tilastoiduista luomumarkkinoista 1,6% vuonna 2013
- Kuluttajat eivät tunne luomutuotannon periaatteita; puuttuu tietoa myös tavanomaisen heikkouksista
- Tuotevalikoimissa puutteita: liha ja lihajalosteet, meijerituotteet, puutarhamarjat, kotimaiset hedelmät, kahvileipä, keruutuotteet sertifioimatta, vihannespakasteet, puolivalmisteet, einekset
- Peltoviljelyala kasvanut: 10% saavutettu

Luomutuotannon ja -kulutuksen haasteita Pohjoismaissa

- Poliitikot ja kuluttajat luottavat tavanomaisen ruoan turvallisuuteen
- Jalostusosaaminen keskittynyt suuriin yksiköihin (esim. Tine, Valio, Arla)
- Ruokasektorin pienyrittäjyydellä ei samanlaisia perinteitä kuin Keski-Euroopassa
- Keskittynyt kauppa, isot kauppaketjut
- Vahva liha- ja maitokulttuuri: haasteita ruokavalion muuttamisessa kestävämmäksi ja turvallisemmaksi

Pohjoismaiden mahdollisuuksia luomutuotannossa

- Korkea koulutus- ja osaamistaso
- Korkea teknologinen osaaminen
- Tuotteiden korkea laatu
- Hyvä ekologinen osaaminen
- ”Arctic Brand” ja USA:n, Kiinan ja Japanin terveys- ja hyvinvointituotemarkkinat
- Lastenruokamarkkinat, ikääntyvät, sairaalaruoka
- Julkinen sektori voi olla suunnannäyttäjä

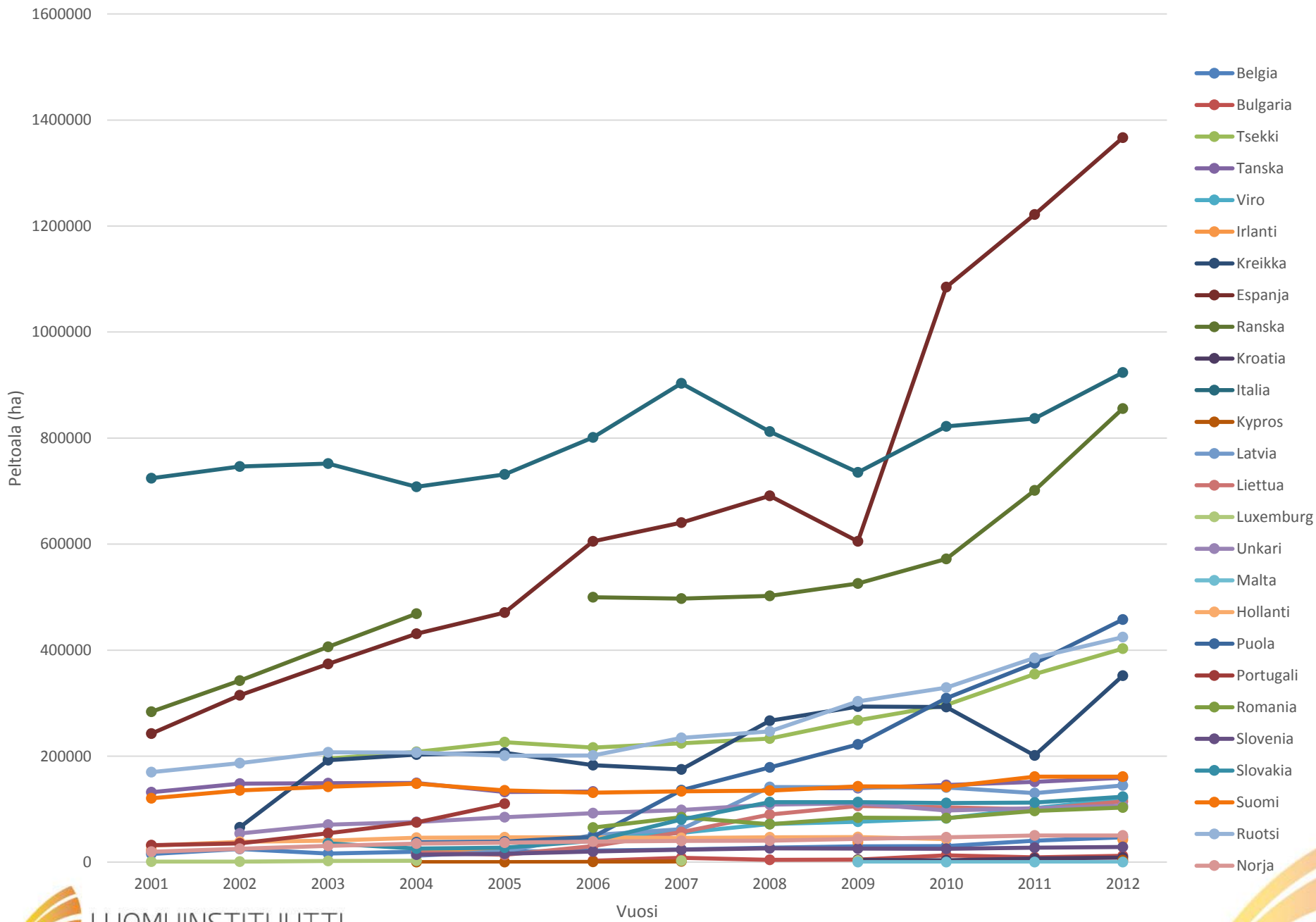
Luomukysynnän keskeisimmät vauhdittajat

- Ympäristöarvot
 - biodiversiteetti
 - puhdas maaperä ja puhtaat vedet
- Eettiset arvot
 - ihmisen hyvinvointi
 - eläinten hyvinvointi
 - huoli tulevista sukupolvista
- Taloudelliset tekijät
 - alhaisemmat panoskustannukset
 - alhaisemmat tuontikustannukset
 - aluetalouden ja kansantalouden vahvistuminen
- Terveystekijät
 - torjunta-aineiden vaikutukset ihmisten terveyteen
 - luomun positiiviset terveysvaikutukset

Kuluttajien odotuksia

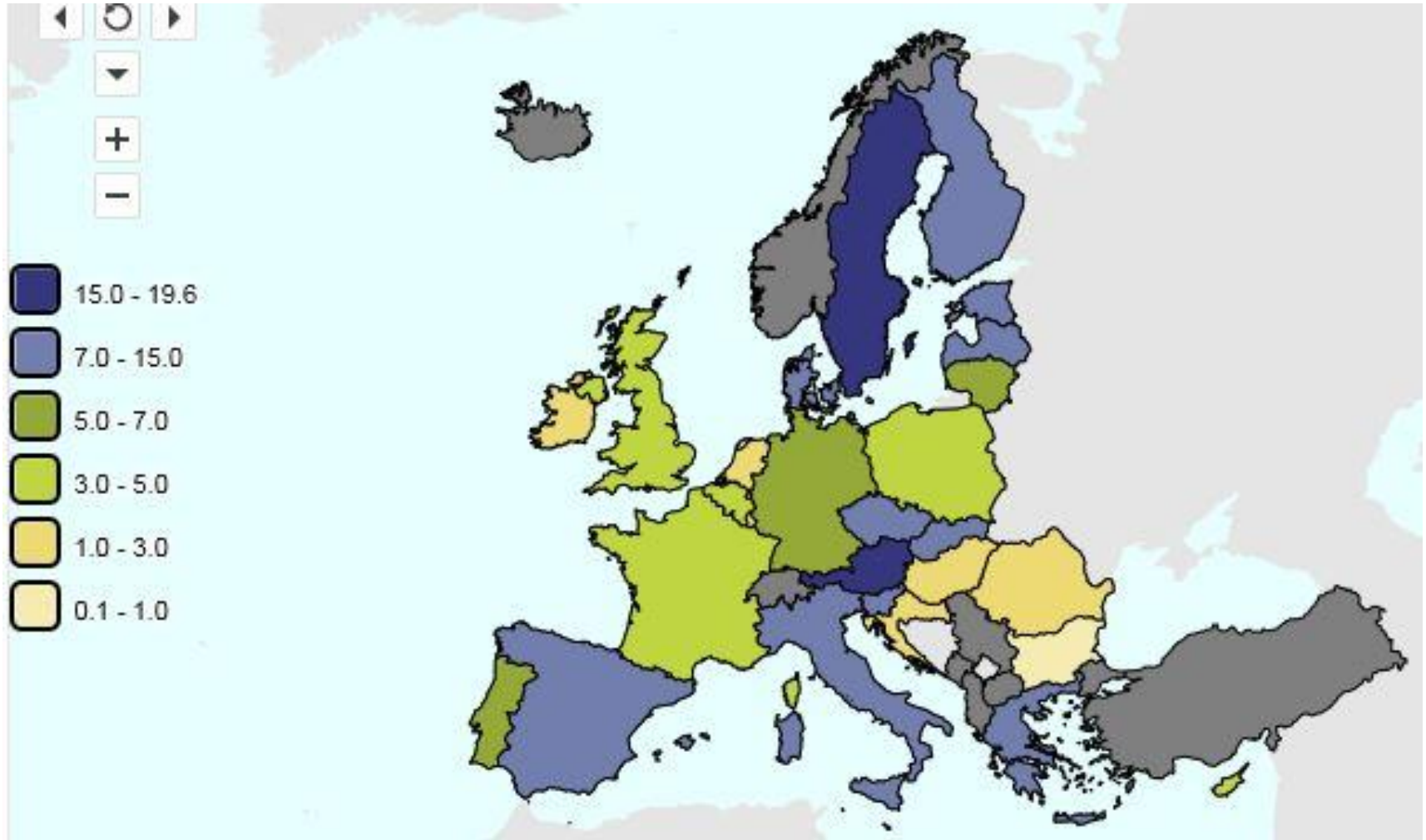
(Sources: Kallinen, A. 2015, Solemdal, L, Friis Pedersen, S., 2014)

- Tiedonsaanti, terveystietämät
- Saatavuus (lähellä, helppo löytää, joka päivä)
- Tarjolla ravintoloissa ja julkisissa ruokapalveluissa
- Kohtuuhinta
- Varmuus siitä, että tuottaja saa luomutuotteesta paremman hinnan (eikä kauppias)
- Laajempi tuotevalikoima

Organic agriculture in Europe 2012

(Source: Eurostat 2014)

References 1

- Eurostat 2014
- Kallinen, Anne: Luomun kuluttajabarometri 2015 Suomen Gallup Elintarviketieto Oy
- Luomutalous tuo uutta kasvua. Tutkimuspohjainen ideapaperi, Demos 2015, Herlin, Ilkka, Kaasalainen, Antti, Limburg Stirum, Fredrik, Nuutila, Jaakko, Rauhala, Osmo, Siiskonen, Pirjo ja Wilenius, Markku
- Löes, Anne-Kristin, Dyrmondsson, Olafur R., Kreismane, Dzidra, Mikkola, Minna, Pehme, Sirli, Rasmussen, Ilse A., Skulskis, Virgilijus, Wiwstad, Maria: The Organic sector in the Nordic-Baltic region – What is achieved, and what is challenging further growth? NJF 25th Congress June 16th-18th June 2015
- Mikkola, Minna: Catering for Sustainability: Buiding a Dialogue on Organic Milk.2009, Agronomy Research 7(2): 668-676
- Norsk senter for økologisk landbruk
- Nnenna Liljeroos: Case Arla: Luomu meillä ja maailmalla. Lecture 1.10.2015
- Nuutila, Jaakko, Siiskonen, Pirjo, Kahiluoto, Helena, Mikkola, Minna, Schäfer, Winfried and Tikkanen-Kaukanen, Carina 2014. Research Program for Organic Food and Farming in Finland 2014-2018
- Solemdal, Liv, Friis Pedersen, Susanne: Ökologisk mat i de nordiske lendene, Bioforsk Rapport Vol 9 Nr.139, 2014

References 2

- Wibe, Atle: Presentation in Ökologiske 3.0., Röros 13.11.2015
- Wistrand, Helena: Organic Boom in Sweden – what are the drivers? Luento Elintarvikepäivässä 1.10.2015
- Wivstad, Maria: Organic research in Sweden – current situation. Presentation in Röros 13.11.2015

LUOMUINSTITUUTTI

Kiitos!

www.luomuinstituutti.fi

www.luomu.fi